

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 24. aprīlī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 44/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par
aviāciju” 57.¹ panta ceturtais daļas 3. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par
neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta
otrajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka darba devējs neslēdz darba līgumu,
pārtrauc darba tiesiskās attiecības ar personu vai uz laiku atstādina no darba
pienākumu pildīšanas personu, kura tiek apsūdzēta par tīša noziedzīga
nodarījuma izdarīšanu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par
to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Ņemot vērā minēto un pamatojoties citstarp uz apstrīdēto normu, darba devējs ar viņu izbeidzis darba tiesiskās attiecības. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, darba tiesisko attiecību pārtraukšana šādā gadījumā ir pretrunā Satversmes 92. panta otrajā teikumā noteiktajai nevainīguma prezumpcijai un nesamērīgi ierobežo viņam Satversmes 106. pantā noteiktās pamattiesības uz nodarbošanos un darbavietas izvēli.

Ņemot vērā minēto, Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību

aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav. Turklāt atbilstoši minētā panta ceturtās daļas pirmajam teikumam šādas tiesības persona var izmantot sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem aizstāvēt savas pamattiesības. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs vērsās vispārējās jurisdikcijas tiesā ar prasību atzīt rīkojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu par spēkā neesošu un atjaunot viņu darbā. Ar Rīgas apgabaltiesas spriedumu viņa prasība noraidīta. Savukārt ar Augstākās tiesas (datums) lēmumu atteikts lietā ierosināt kasācijas tiesvedību, un šis lēmums nav pārsūdzams.

Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 2. aprīlī. Tādējādi ir ievērots arī minētais sešu mēnešu termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Tas Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs lūdz vērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 92. panta otrajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka ierobežojums, ko likumdevējs paredz apsūdzētajai personai, vērtējams visupirms no to pamattiesību viedokļa, kuras ar attiecīgo normu ir ierobežotas. Tāpēc nevainīguma prezumpcija pati par sevi neliedz noteikt personai pagaidu ierobežojumus, ciktāl šādus ierobežojumus pieļauj citas Satversmes normas (*sk. Satversmes tiesas 2006. gada 23. februāra sprieduma lietā Nr. 2005-22-01 5.1.–5.3. punktu*).

Līdz ar to, pamatojot, ka tiesību normā ietvertais pamattiesību ierobežojums neatbilst minētajām Satversmes normām to kopsakarā, pieteikumā jānorāda, vai: 1) ierobežojums ir noteikts ar likumu; 2) tam ir legītīms mērķis; 3) tas ir samērīgs (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 15. novembra*

sprieduma lietā Nr. 2015-25-01 19. punktu un 2017. gada 24. novembra sprieduma lietā Nr. 2017-07-01 14. punktu).

Pamatojot pamattiesību ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda, vai: 1) likumdevēja izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2015-03-01 25. punktu*).

Pieteikumā šāds pamatojums nav ietverts. Tajā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzējs apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet kriminālprocess vēl nav noslēdzies. Tāpēc darba tiesisko attiecību izbeigšana laikā, kad Pieteikuma iesniedzējs nav atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, nesasniedzot ierobežojuma mērķi ieviest efektīvu, samērīgu un nediskriminējošu sankciju piemērošanas mehānismu. Šāds ierobežojums neesot objektīvs, saprātīgs un nesamērīgi ierobežojot viņa tiesības. Valsts tīši pārkāpjot nevainīguma prezumpciju, kas tiesiskā valstī neesot pieļaujama. Taču šādas vispārīgas norādes nav atzīstamas par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 44/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš